

Identificació de l'expedient

Informe relatiu a la proposta d'adquisició de l'obra *El nacimiento de Zush* de Zush – Evru (Albert Porta) de 1970, inclosa en la línia d'Art de Postguerra i segones avantguardes.

Fitxa del bé

Objecte: Pintura

Títol: *El nacimiento de Zush*

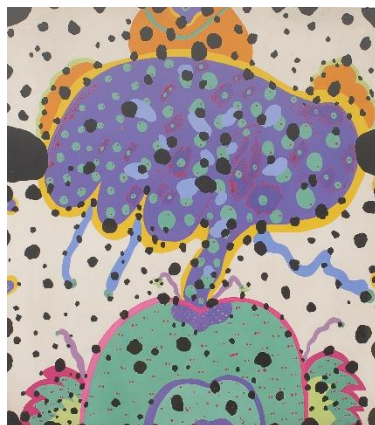
Autor: Zush – Evru (Albert Porta)

Datació: 1970

Tècnica: Mixta sobre paper. Acrílic i pintura fluorescent

Mides: 70 x 70 cm

Import total: **8.000,00 € + IVA corresponent**

Antecedents

1. La línia d'adquisicions d'Art de Postguerra i segones avantguardes es crea amb l'objectiu de reforçar la Col·lecció Nacional i contribuir a la construcció d'un relat que contextualitzi l'art contemporani històric i patrimonial d'artistes catalans/es o vinculats/des a Catalunya entre les dècades de 1940 i 1970. L'objectiu és reforçar les col·leccions dels museus, tot garantint la coherència discursiva i conceptual de la Col·lecció Nacional.
2. La línia d'adquisicions d'Art de Postguerra i segones avantguardes es va iniciar l'any 2023 sense convocatòria pública. A partir de l'any 2024 es fan convocatòries anuals amb l'objectiu que particulars o col·leccionistes propietaris d'obres d'art, artistes, galeries d'art, centres d'art, centres de creació i producció de Catalunya i els museus puguin proposar l'adquisició d'obres per incorporar-les a la Col·lecció Nacional.
3. En el marc de la convocatòria 2026, el senyor Joan Gil Gregorio va presentar una proposta per a l'adquisició de l'obra *El nacimiento de Zush* de l'artista Zush – Evru (Albert Porta).
4. El 17 de juny de 2026, el grup de treball de la línia d'adquisicions d'Art de Postguerra i segones avantguardes va acordar:
 - Aprovar la proposta d'adquisició de l'obra esmentada.
 - Iniciar els tràmits per informar a la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya perquè valori la proposta.

Descripció del bé

L'obra *El nacimiento de Zush* és una pintura a la tècnica mixta, acrílic i de pigments fluorescents sobre paper de l'artista Zush – Evru (Albert Porta), realitzada l'any 1970. Es tracta d'una obra significativa dins la trajectòria de l'artista, ja que correspon al període de consolidació de la seva producció psicodèlica, un llenguatge plàstic que es desenvolupa a partir de finals dels anys seixanta i que constitueix una de les aportacions més singulars de la seva mitologia personal, sent una de les peces fundacionals d'aquesta època històrica on l'autor assenta les bases de la seva producció.

Format de manera autodidàctica i vinculat estretament a l'avantguarda catalana, l'artista desenvolupa, a partir de l'any 1968, un univers artístic allunyat dels plantejaments acadèmics, moment en què adopta el nom de Zush després d'un ingrés a l'Hospital Frenopàtic. En aquest context, *El nacimiento de Zush* esdevé una obra representativa del seu llenguatge visual i dels interessos temàtics que defineixen aquesta etapa creativa lligada a la seva primera residència a l'illa d'Eivissa.

Des del punt de vista formal, la pintura es caracteritza per una factura vinculada a l'estètica psicodèlica, amb una gran anarquia formal i l'ús de colors d'alta intensitat que generen un fort impacte visual per transmetre un ordre dinàmic de flux energètic. Igualment significativa és la utilització d'un suport flexible com és el paper i l'aplicació de pintura fluorescent experimentada originalment al col·lectiu del Maduixer, un recurs que aquí esdevé integral, de manera que la llum negra activa els pigments i revela capes ocultes o canvis cromàtics sota la llum blanca convencional com a part inseparable del seu plantejament estètic lligat a l'ampliació de la percepció visual.

La iconografia de l'obra presenta un interès històric, social i cultural significatiu. L'obra plasma una estructura formal on apareixen figures antropomòrfiques, ulls, òrgans i connexions mentals, la qual cosa permet abordar qüestions vinculades a la relació entre ciència, mística i art a través del còmic i la tradició màgic-surrealista. La composició, basada en la força psicològica de l'automatisme psíquic, constitueix un patró visual de forta càrrega simbòlica que enllaça amb les referències coetànies sobre l'estat introspectiu de l'autor i les vivències existencials de l'època, aportant una dimensió de contestació envers els corrents racionals acadèmics.

L'obra presenta, així mateix, un destacat interès documental pel seu vincle amb el recorregut expositiu inicial de l'autor i la seva procedència de la Galeria René Metras de Barcelona. La peça és el resultat de la línia d'investigació estètica iniciada amb les primeres manifestacions individuals de l'artista com la mostra *Al·lucinacions* de 1968, iniciatives que van marcar la introducció de la psicodèlia i la gènesi del personatge en el teixit artístic de postguerra.

Recentment, la pintura i el seu context han estat recuperats i posats en relleu a través de diferents revisions historiogràfiques de la trajectòria artística de Zush, especialment des de la gran retrospectiva *Zush. Tecura* que li va dedicar el Museu d'Art Contemporani de Barcelona l'any 2001, la mostra de la Fundació Suñol l'any 2009 i la monogràfica al Museu d'Art Contemporani d'Eivissa l'any 2022. La inclusió d'aquesta línia de treball en els principals programes expositius de caràcter estatal i internacional, juntament amb una sòlida fortuna crítica signada per especialistes com Francisco Calvo Serraller, Daniel Giralt-Miracle o Manuel Clot, referma el seu valor

dins del conjunt de la producció de l'artista i posa de manifest l'interès creixent de les institucions per la recuperació i difusió de l'obra.

L'artista

Albert Porta (Barcelona, 1946-2025) va iniciar la seva trajectòria en el context de la Barcelona de postguerra, establint contacte l'any 1962 amb el galerista René Metras, qui va actuar com a impulsor de la seva carrera. Aquesta vinculació el va portar a participar activament en els corrents de la segona avantguarda catalana i a conviure amb creadors com Antoni Llena, Jordi Galí, Àngel Jové i Sílvia Gubern, integrant el nucli creatiu conegut com el Grup del Maduixer, un fet que va influir decisivament en el desenvolupament de la seva producció, caracteritzada per la transversalitat de disciplines i l'experimentació amb materials i procediments diversos.

Des de la dècada de 1960, l'artista desplega una intensa activitat que comprèn el dibuix, la pintura i, més endavant, l'ús de la tecnologia i de l'holografia aplicada a l'art arran dels seus estudis al M.I.T. de Boston a mitjans dels anys vuitanta. En aquest context, l'any 1968 l'artista crea l'anomenat *Evrugo Mental State*, un estat mental conceptualitzat per ell mateix que esdevé un llenguatge dotat dels seus codis alfabètics i cartogràfics, convertit en el centre simbòlic de la seva mitologia personal i com una actitud crítica envers els convencionalismes artístics i socials.

Dins la seva trajectòria cal destacar una sèrie de fites clau. L'any 1964 presenta la seva obra per primer cop a l'exposició col·lectiva *Presencias de nuestro tiempo* a la Galeria René Metras. L'any 1968 realitza la seva primera mostra individual sota el nom de Zush a la mateixa galeria amb el títol *Al·lucinacions*. La seva consagració internacional es consolida amb la participació a la Documenta de Kassel l'any 1977, l'exposició al Solomon R. Guggenheim Museum de Nova York l'any 1980 i la inclusió al Centre Pompidou de París l'any 1989. L'any 2001, coincidint amb la seva retrospectiva al Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA), adopta el nom d'Evru i instaura el concepte d'*ArtCienMist*.

Durant les darreres dècades, la seva obra ha estat objecte d'un renovat interès per part de diverses institucions culturals d'àmbit global. L'any 2007 es va organitzar una destacada itinerància de retrospectives a la Xina, incloent el Today Art Museum de Pequín i el MoMA Duo Lun de Xangai, de la mateixa manera que la Fundació Suñol va revisar la seva producció històrica l'any 2009. Ha rebut reconeixements com el Premi Nacional de Gravats el 1997, el Premi Ciutat de Barcelona el 2000 i el Premi ACCA de la Crítica d'Art el 2003, confirmant la vigència i revaloració de la seva producció artística.

Valoració final

L'interès d'aquesta obra rau en el fet que constitueix una peça cabdal dins l'imaginari de l'etapa psicodèlica de Zush, reflectint el moment exacte en què s'origina la identitat artística del personatge i s'estableixen les bases de la seva producció. En aquest sentit, la incorporació de *El nacimiento de Zush* a la Col·lecció Nacional permetria completar de manera substancial la representació d'aquest autor clau en els fons públics, aportant un testimoni històric i artístic significatiu en termes creatius que actualment compta amb escassa presència en el mercat. Així mateix, la seva inclusió

es traduiria en l'enriquiment, de manera substancial, del relat cronològic i conceptual dels fons públics de la Generalitat de Catalunya.

La destinació més indicada per ser dipositada és el Museu d'Art Modern i Contemporani de Lleida (MORERA).

Sonia Blasco Andaluz

Cap del servei de Museus
i Protecció de Béns Mobles